

ADRAN 4: DIDUEDDRWYDD

4.1 Cyflwyniad

4.2 Atgyfeiriadau Gorfodol

4.3 Canllawiau

- Amrywiaeth Barn
- Pwys Dyladwy
- Didueddrwydd yng Nghynnwys y BBC
- Cysylltiadau Cyfranwyr
- Pan mae'r BBC neu Gynnwys y BBC yn Destun Stori Newyddion
- Safbwyntiau Dadleuol a Thramgwydd Posibl
- Consensws, Ymgyrchoedd a Chraffu
- Etholiadau a Refferenda
- Didueddrwydd mewn Cyfresi a Thros Amser
- Didueddrwydd a Chynulleidfaoedd
- Drama, Adloniant a Diwylliant
- Cynnwys sy'n Farn Bersonol

4.1 CYFLWYNIAD

Mae'r BBC wedi ymrwmo i sicrhau didueddrwydd dyladwy yn ei holl allbwn. Mae'r ymrwymiad hwn yn hanfodol i'n henw da, i'n gwerthoedd ac i sicrhau ymddiriedaeth cynulleidfaoedd. Ystyr y term 'dyladwy' yw bod rhaid i'r didueddrwydd fod yn ddigonol ac yn briodol i'r allbwn, gan ystyried pwnc a natur y cynnwys, disgwyliad tebygol y gynulleidfa ac unrhyw hysbysrwydd a all ddylanwadu ar y disgwyliad hwnnw¹.

Fel arfer mae didueddrwydd yn golygu mwy na dim ond sicrhau 'cydbwysedd' rhwng safbwyntiau croes. Rhaid i ni fod yn gynhwysol, gan ystyried y persbectif eang a sicrhau bod y ffaith bod amrywiaeth barn yn bodoli yn cael ei hadlewyrchu'n briodol. Nid yw'n galw am niwtraliaeth lwyr ym mhob mater neu am ymbellhau oddi wrth egwyddorion democrataidd sylfaenol, megis yr hawl i bleidleisio, rhyddid mynegiant a rheolaeth y gyfraith. Rydym wedi ymrwmo i adlewyrchu amrywiaeth fawr o bynciau a phersbectifau yn ein holl allbwn a thros gyfnod priodol fel na fydd unrhyw safbwynt pwysig yn cael ei adael allan neu ei dangynrychioli'n fwriadol.

Wrth gymhwyso egwyddor didueddrwydd dyladwy at newyddion, byddwn yn rhoi'r pwys dyladwy i ddigwyddiadau, barn a'r prif safbwyntiau mewn dadleuon. Gallwn gynhyrchu cynnwys am unrhyw bwnc, ar unrhyw bwynt o fewn ystod y drafodaeth, ar yr amod bod rhesymau golygyddol da dros wneud hynny.

Rhaid i ni bob amser graffu ar ddadleuon, herio consensws a dal y rhai sydd mewn grym yn atebol mewn ffordd gyson gan arfer didueddrwydd dyladwy.

---

¹ Yr adran o God Darlledu Ofcom sy'n ymwneud â hyn yw 5: Didueddrwydd Dyladwy a Chywirdeb Dyladwy a Rhoi Amlygrwydd Gormodol i Farnau a Safbwyntiau. Fodd bynnag, nid yw Rheol 5.13 ar Roi Amlygrwydd Gormodol i Farnau a Safbwyntiau yn berthnasol i'r BBC.

Mae'r Cytundeb Fframwaith sydd gyda Siarter y BBC yn ei gwneud yn ofynnol i ni gydymffurfio â'r gofynion am didueddrwydd yn y Cod Darlledu. Fodd bynnag, drwy gymhwyso egwyddor 'didueddrwydd dyladwy' at yr holl allbwn, rydym yn rhagori ar y gofyniad hwnnw.

Lle mae ein cynnwys yn tynnu sylw at faterion y mae eraill yn ymgyrchu arnynt, rhaid i ni fod yn ofalus i beidio â chefnogi'r ymgyrchoedd hynny, neu ganiatáu i ni gael ein defnyddio i ymgyrchu dros newid polisi cyhoeddus. Ond ni ddylai hyn ein hatal rhag tynnu sylw at faterion a chynnig dewisiadau i'n cynulleidfaoedd ynghylch sut i'w hwynebu.

Mae gweithgareddau allanol a sylwadau cyhoeddus staff, cyflwynwyr ac eraill sy'n cyfrannu i'n hallbwn ar y cyfryngau cymdeithasol er enghraifft, hefyd yn gallu effeithio ar ganfyddiadau o ddiueddrwydd y BBC. Felly, dylid darllen yr adran hon ochr yn ochr ag Adran 15: Gwrthdaro rhwng Buddiannau.

Dylem ystyried y gwahanol ddiwylliannau a strwythurau gwleidyddol yng ngwahanol rannau'r DU, a gwahanol safbwyntiau diwylliannol mewn cymunedau eraill. Dylem geisio sicrhau bod pwys a sylw dyladwy yn cael eu rhoi i brif safbwyntiau gwahanol mewn gwleidydd, rhanbarthau a chymunedau mewn allbwn i'r DU gyfan.

Mae cynulleidfaoedd yn disgwyl i artistiaid, awduron a diddanwyr gael rhyddid i edrych ar bynciau o safbwynt penodol ac i greu cynnwys sy'n adlewyrchu eu llais neilltuol eu hunain. Rhaid iddi fod yn glir i gynulleidfaoedd ble mae barn bersonol yn cael ei mynegi.

4.2 ATGYFEIRIADAU GORFODOL

(Mae Atgyfeiriadau Gorfodol yn rhan o system rheoli golygyddol y BBC. Maent yn rhan hanfodol o'r broses i sicrhau cydymffurfiaeth a rhaid cadw atynt.)

Atgyfeiriadau i'r tîm Polisi Golygyddol

4.2.1 Yn achos rhaglenni na fyddent fel arfer yn cynnwys materion gwleidyddol, barn wleidyddol neu wleidyddion (er enghraifft, chwaraeon, sioeau cwis/panel, adloniant ffeithiol) mae'n rhaid i gynhyrchwyr cynnwys ymgynghori ymlaen llaw â'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth cyn gwahodd gwleidydd i gymryd rhan yn eu hallbwn, neu cyn derbyn cais i gymryd rhan. Gwneir yr atgyfeiriad hwn pa un a yw'r cyfraniad i'r allbwn yn 'wleidyddol' ohono'i hun neu beidio. Pan fydd cynnig i gynnwys pobl eraill sydd, efallai, wedi mabwysiadu safbwynt gwleidyddol amlwg, mewn rhaglenni o'r fath, gellir cael cyngor gan y tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.24 ac Adran 10 Gwleidyddiaeth, Polisi Cyhoeddus a Phleidleisio: 10.3.2)

4.3 CANLLAWIAU

Amrywiaeth Barn

4.3.1 Ym mhob rhan o'n hallbwn, rhaid i ni fod yn gynhwysol, gan adlewyrchu ehangder ac amrywiaeth barn.

Mae'n bosibl y bydd ehangder ac amrywiaeth barn yn galw nid yn unig am roi sylw i ystod wleidyddol a diwylliannol eang ond hefyd, ar brydiau, am adlewyrchu'r amrywiadau rhwng y trefol a'r gwledig, pobl hŷn a phobl iau, rhai mwy cefnog a llai cefnog, yr arloeswyr a'r status quo, etc. Gall olygu rhoi sylw i safbwyntiau mewn gwahanol gymunedau, grwpiau buddiant ac ardaloedd daearyddol.

Pwys Dyladwy

4.3.2 Nid yw didueddrwydd yn galw o reidrwydd am gynnwys yr amrywiaeth o bersbectifau neu farnau yn gyfartal yn ein hallbwn cyfan neu o fewn un rhaglen, tudalen we neu eitem. Yn hytrach, dylem geisio sicrhau 'pwys dyladwy'. Er enghraifft, ni ddylid o reidrwydd roi pwys neu amlygrwydd tebyg i farnau lleiafrifol ag a roddir i farnau sydd â mwy o gefnogaeth neu i'r consensws sy'n gyffredin ar y pryd.

4.3.3 Ar adegau, mae'n bosibl y gallai hepgor barn neu ddeunydd arall beryglu didueddrwydd. Nid oes unrhyw farn ar unrhyw bwnc na ddylid ei chynnwys fel mater o egwyddor, ond dylem wneud penderfyniadau rhesymegol, ar sail barn olygyddol gyson, ynghylch a ddylid cynnwys neu hepgor safbwyntiau.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.14)

Didueddrwydd yng Nghynnwys y BBC

Pynciau Dadleuol

4.3.4 Rhaid i ni gymhwyso egwyddor didueddrwydd dyladwy at yr holl bynciau a drafodwn. Fodd bynnag, mae gofynion penodol ar gyfer 'pynciau dadleuol' pryd bynnag y maent yn codi ym mhob allbwn, yn cynnwys drama, adloniant a chwaraeon.

Gall 'pwnc dadleuol' fod yn fater sy'n ddadleuol o ran polisi cyhoeddus neu mewn cyd-destun gwleidyddol neu ddiwydiannol. Gall hefyd fod yn ddadleuol yng nghyd-destun crefydd, gwyddoniaeth, cyllid, diwylliant, moeseg neu unrhyw fater arall.

4.3.5 Wrth benderfynu a yw pynciau'n ddadleuol, dylem ystyried:

- lefel yr ymryson a dadlau cyhoeddus a gwleidyddol
- pa mor amserol yw'r pwnc
- sensitifrwydd o ran credoau a diwylliant y cynulleidfaoedd perthnasol
- a yw'r pwnc yn destun dadlau mawr neu'n fater pwysig mewn gwlad, rhanbarth neu gymuned benodol neu mewn maes ar wahân sy'n debygol o gynnwys rhan sylweddol o'r gynulleidfa o leiaf
- barn resymol ynghylch a yw'r pwnc yn un pwysig
- y gwahaniaeth rhwng materion seiliedig ar ffaith a'r rheini sy'n fater o farn.

Mae cyngor ar gael gan y tîm Polisi Golygyddol ynghylch a yw pwnc yn 'ddadleuol'.

4.3.6 Wrth ddelio â 'phynciau dadleuol', rhaid i ni sicrhau bod pwys a sylw dyladwy yn cael eu rhoi i amrywiaeth fawr o farnau a phersbectifau arwyddocaol, yn enwedig os yw'r dadlau amdanynt yn frwd. Dylid gwahaniaethu'n glir rhwng barn a ffaith.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.2-4.3.3)

ADRAN 4: DIDUEDDRWYDD

4.3.7 Rhaid i ni gymryd gofal neilltuol i sicrhau didueddrwydd dyladwy pan fo lle i gredu bod 'pwnc dadleuol' yn fater o bwys². Fel arfer mae 'materion o bwys' yn faterion sy'n ddadleuol o ran polisi cyhoeddus neu mewn cyd-destun gwleidyddol neu ddiwydiannol sydd o bwysigrwydd cenedlaethol neu ryngwladol, neu o bwysigrwydd tebyg o fewn ardal lai. Wrth ddelio â 'materion o bwys', neu pan fo'r materion dan sylw yn ddadleuol iawn a/neu pan ddisgwylir adeg dyngedfennol yn y mater dadleuol, bydd angen sicrhau fel arfer fod amrywiaeth fawr briodol o safbwyntiau pwysig yn cael ei hadlewyrchu mewn 'cyfres o raglenni' sydd â chysylltiad clir rhyngddynt, un rhaglen neu eitem ar y we, neu weithiau hyd yn oed un eitem mewn rhaglen.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.22-4.3.24)

4.3.8 Fel arfer mae didueddrwydd dyladwy yn caniatáu i raglenni ac allbwn arall edrych neu adrodd ar agwedd benodol o fater penodol neu roi cyfle i fynegi un safbwynt. Dylid rhoi hysbysrwydd clir i hyn wrth ddelio â 'phynciau dadleuol'. Dylid cydnabod bod amrywiaeth o safbwyntiau o wahanol bwys yn bodoli, ac ni ddylid cam-bortreadu'r safbwyntiau hynny na'r pwys a roddir iddynt.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.28-4.3.30)

Dylid ystyried o fewn pa gyfnod y dylid adlewyrchu persbectifau eraill ac a oes angen eu cynnwys neu beidio mewn allbwn sy'n gysylltiedig neu wedi'i ddwyn i sylw'r gynulleidfa.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.22-4.3.24)

Os yw allbwn o'r fath yn cynnwys honiadau difrifol, mae'n bosibl y bydd angen ymateb iddynt, un ai'n rhan o'r un allbwn neu mewn allbwn arall sy'n gysylltiedig ac wedi'i ddwyn i sylw'r gynulleidfa.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.38-6.3.41)

4.3.9 Lle mae gwefannau ar-lein y BBC sy'n rhoi sylw i 'bynciau dadleuol' yn cynnig dolenni i wefannau allanol, dylem geisio sicrhau bod y wybodaeth ar y gwefannau allanol hynny, o'u cymryd gyda'i gilydd, yn cynrychioli ystod resymol o safbwyntiau am y pwnc.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.20)

(Cyfarwyddyd ar-lein: Dolenni a Ffrydiau)

Newyddion, Materion Cyfoes ac Allbwn Ffeithiol

4.3.10 Rhaid trin newyddion ym mha ffurf bynnag gyda didueddrwydd dyladwy, gan roi pwys dyladwy i ddigwyddiadau, barn a'r prif safbwyntiau mewn dadleuon. Mae'n bwysig bod ymagwedd a thôn storïau newyddion yn adlewyrchu ein gwerthoedd golygyddol bob amser, yn cynnwys ein hymrwymiad i ddidueddrwydd.

4.3.11 Y cyflwynwyr a'r gohebwyrr yw wyneb cyhoeddus a llais y BBC – gallant gael effaith sylweddol ar ganfyddiadau ynghylch a yw didueddrwydd dyladwy wedi'i sicrhau. Ni ddylai

---

² Cod Darlledu Ofcom, Adran 5

ein cynulleidfaoedd allu dweud o allbwn y BBC beth yw barn bersonol ein newyddiadurwyr neu ein cyflwynwyr newyddion a materion cyhoeddus am faterion cysylltiedig â pholisi cyhoeddus, materion sy'n ddadleuol o ran polisi cyhoeddus neu mewn cyd-destun gwleidyddol neu ddiwydiannol, neu am 'bynciau dadleuol' mewn unrhyw faes arall. Gallant ddarparu barn broffesiynol, wedi'i seilio ar dystiolaeth, ond ni chânt fynegi barn bersonol am faterion o'r fath yn gyhoeddus, gan gynnwys mewn unrhyw allbwn sydd â brand y BBC neu mewn blogiau personol neu ar y cyfryngau cymdeithasol.

(Gweler Adran 15 Gwrthdaro rhwng Buddiannau: 15.3.13-15.3.17)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cyfryngau Cymdeithasol)

Cysylltiadau Cyfranwyr

4.3.12 Ni ddylem gymryd yn awtomatig fod cyfranwyr o sefydliadau eraill (fel academyddion, newyddiadurwyr, ymchwilyr a chynrychiolwyr elusennau a melinau trafod) yn ddiuedd. Dylid darparu gwybodaeth briodol am eu cysylltiadau, eu cyllid a'u safbwyntiau penodol i'r gynulleidfa, pan fo hynny'n berthnasol i'r cyd-destun.

Pan mae'r BBC neu Gynnwys y BBC yn Destun Stori Newyddion

4.3.13 Wrth ddelio â materion sy'n ymwneud â'r BBC, rhaid i'n gohebu aros yn ddyladwy o ddiuedd, yn ogystal â bod yn gywir a theg. Mae angen i ni sicrhau na fydd amheuaeth yn codi ynghylch didueddrwydd y BBC ac nad yw cyflwynwyr a gohebwr yn agored i wrthdaro posibl rhwng buddiannau. Wrth ohebu am y BBC, bydd yn anghywir fel arfer i ni gyfeirio at y BBC drwy ei alw'n 'ni' neu alw ein cynnwys yn 'ein cynnwys ni'. Bydd yn bwysig hefyd fod gwahaniad golygyddol clir rhwng y rheini sy'n gohebu ar y stori a'r rheini sy'n gyfrifol am gyflwyno achos y BBC.

Safbwyntiau Dadleuol a Thramgwydd Posibl

4.3.14 Os bydd cyfranwyr yn mynegi barn ddadleuol, un ai mewn cyfweiliad neu mewn ffordd arall, rhaid eu herio a rhoi cyfle teg iddynt ar yr un pryd i egluro eu hymateb i gwestiynau. Dylid rhoi lle priodol i safbwyntiau lleiafrifol yn ein hallbwn.

O ganlyniad i hyn, byddwn weithiau yn cynnwys pobl yn ein hallbwn sydd â barn a all beri tramgwydd difrifol i nifer mawr yn ein cynulleidfaoedd. Ar achlysuron o'r fath, dylid atgyfeirio'r mater i sylw ffigwr golygyddol uwch, a ddylai ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

Rhaid mantoli'r posibilrwydd o beri tramgwydd yn erbyn budd y cyhoedd³ ac unrhyw risg i ddiueddrwydd y BBC. Wrth ymdrin â hyn, dylid cydnabod y posibilrwydd o beri tramgwydd, gan ei drafod gyda chadernid priodol, ond dylid hefyd fod yn deg a gwrthrychol.

Mae mynegi tramgwydd neu ddicter personol yn gyhoeddus gan staff a chyflwynwyr, neu dôn neu ymagwedd eitem neu raglen gyfan, yn gallu tanseilio didueddrwydd y BBC.

---

³ Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

ADRAN 4: DIDUEDDRWYDD

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.32 a 5.3.38 ac Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.3)

Consensws, Ymgyrchoedd a Chraffu

Consensws

4.3.15 Mae rhai materion a all ymddangos yn annadleuol, lle gellir credu bod consensws cyffredinol neu hyd yn oed barn unfrydol amdanynt. Er hynny, gallant achosi risg sylweddol i ddiueddrwydd y BBC. Mewn achosion o'r fath, dylem barhau i ohebu ar sail y consensws a rhoi pwys dyladwy iddo. Er hynny, hyd yn oed os nad oes angen neu os nad yw'n briodol chwilio am safbwyntiau gwrthwynebol, ni ddylem ddefnyddio iaith a thôn wrth ohebu sy'n ymddangos fel pe baent yn derbyn bod y consensws neu'r farn gyffredin yn ffaith neu'n amlwg ohono'i hun.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.28-4.3.30)

Rhaid i ni herio ein rhagdybiaethau a'n profiadau ein hunain a hefyd y rheini a all fod yn gyffredin mewn rhannau o'n cynulleidfa. Dylid osgoi pethau sy'n ategu cyffredinoliadau sydd heb dystiolaeth berthnasol yn allbwn y BBC, yn enwedig wrth drafod amgylchiadau penodol. Gall hyn ddigwydd ym meysydd gwleidyddiaeth, hil, elusennau, gwyddoniaeth, technoleg, meddygaeth neu feysydd eraill. Gall y rhain beri rhai o'r heriau mwyaf anodd i'r gallu i haeru nad yw'r BBC yn arddel barn ei hun. Rhaid gofalu bod meysydd lle mae'n ymddangos bod consensws yn cael eu trin yn drylwyr fel y bo'n briodol. Os oes angen, dylid ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

4.3.16 Mae'n bosibl weithiau y bydd rhaglen unigol neu fath arall o gynnwys, nad yw'n rhan o gyfres neu allbwn di-dor neu hirbarhaol, yn cynnwys mynegiant o farn am 'bwnc dadleuol' ac yn parhau i fodloni'r gofynion am ddiueddrwydd dyladwy ar gyfer y rhaglen unigol neu'r cynnwys hwnnw.

Mae rhai materion sy'n ymwneud â moeseg a pholisi cyhoeddus yn gallu bod yn addas ar gyfer astudiaethau achos cefnogol neu'n fwy tebygol o gael eu trin o safbwynt unigol.

Weithiau bydd angen ystyried a allai ymdriniaeth o'r fath – sydd, ynddi'i hun, yn bodloni'r gofynion o ran didueddrwydd dyladwy – greu effaith gronnol os yw'n digwydd dro ar ôl tro, yn enwedig ar draws yr un gwasanaeth. Hefyd, ar adegau, bydd angen i reolwyr allbwn perthnasol ystyried effaith gronnol o'r fath ar draws gwasanaethau gwahanol.

Ymgyrchoedd a Mentrau

4.3.17 Mae'n rhaid i'r BBC aros yn annibynnol ar fentrau'r llywodraeth, ymgyrchwyr, elusennau a'u hagendâu ac wedi'i ddatgysylltu oddi wrthynt, ni waeth pa mor deilwng y mae'r achos yn ymddangos na pha mor annadleuol neu dderbyniedig yr ymddengys eu neges.

4.3.18 Mae angen meddwl yn ofalus i sicrhau bod y canfyddiad o ddiueddrwydd y BBC yn cael ei gynnal pan mae cynnwys yn cael ei drefnu i fod yn amserol ac yn cyd-daro ag ymgyrch neu fenter gan drydydd parti. Byddai'n ddoeth cysylltu â'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler Adran 14 Bod yn Annibynnol ar Fuddiannau Allanol: 14.3.20)

Gweithredu Cymdeithasol

4.3.19 Mae gweithredu cymdeithasol yn gallu bod yn rhan bwysig o wasanaeth cyhoeddus y BBC. Ond mae'n bwysig gofalu bod y BBC yn pennu ei agenda gweithredu cymdeithasol ei hun ac yn penderfynu ar ei flaenoriaethau ei hun:

- mae'n rhaid inni sicrhau nad yw ein hallbwn yn mabwysiadu agenda elusennau neu grwpiau ymgyrchu penodol yn unig a'n bod yn trin grwpiau mewn ffordd wrthrychol, heb ffafrio un yn fwy nag un arall
- os digwydd i'n hymgyrchoedd neu ein rhaglenni gweithredu cymdeithasol gyd-daro ag ymgyrch ar ran y llywodraeth neu fenter lobïo, mae'n bwysig ein bod yn cadw safbwynt hyd braich
- ni ddylai'r BBC lobïo ar faterion cysylltiedig â pholisi cyhoeddus wrth godi ymwybyddiaeth ynghylch materion cymdeithasol o bwys
- wrth ohebu am ymgyrchoedd gweithredu cymdeithasol y BBC ar y newyddion, rhaid dangos didueddrwydd dyladwy.

Ni ddylai mentrau gweithredu cymdeithasol gynnwys unrhyw elfen o godi arian ar yr awyr ac eithrio yng nghyswllt apeliadau elusennol y BBC.

(Gweler Adran 16 Cyllido a Pherthnasoedd Allanol: 16.3.7-16.3.11)

Craffu

4.3.20 Dylem sicrhau ein bod yn craffu'n briodol ar y rheini sydd mewn llywodraeth, neu sydd â phŵer neu gyfrifoldeb mewn rhyw ffordd arall, ond dylem wneud hynny hefyd, fel sy'n briodol, yng nghyswllt y rheini sy'n eu gwrthwynebu neu sydd am ddylanwadu arnynt, er enghraifft, ymgyrchwyr, lobïwyr, gwrthbleidiau ac eraill; gallai hyn gynnwys craffu ar sylwadau a dadleuon y mae'r gynulleidfa yn eu mynegi ar ein hallbwn.

Etholiadau a Refferenda

4.3.21 Mae ystyriaethau arbennig yn codi yn ystod cyfnodau ymgyrchu cyn etholiadau a refferenda (a hefyd, mewn rhai achosion, cyn y cyfnod ymgyrchu). Bydd angen mwy o sensitifrwydd mewn perthynas â didueddrwydd dyladwy yn holl genres ein hallbwn. Bydd y Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth yn darparu cyngor penodol ac, ar gyfer y DU, bydd yn cyhoeddi Canllawiau ar wahân ar gyfer pob cyfnod ymgyrchu.

(Gweler Adran 10 Gwleidyddiaeth, Polisi Cyhoeddus a Phleidleisio: 10.3.13-10.3.19)

Didueddrwydd mewn Cyfresi a Thros Amser

4.3.22 Wrth sicrhau didueddrwydd, gellir ystyried bod 'cyfres o raglenni' yn uned⁴.

---

⁴ Cod Darlledu Ofcom, Adran 5

Mae'r term 'cyfres o raglenni' yn berthnasol i'r canlynol:

- nifer o ddarnau o gynnwys sy'n ymdrin â'r un materion neu faterion tebyg ac sydd â chysylltiad golygyddol, o fewn cyfnod priodol.

Gall hyn gynnwys llinyn rhaglenni sydd â theitl cyffredin; gwahanol fathau o raglenni cysylltiedig (fel drama a dadl yn ei dilyn); tymor rhaglenni sydd wedi'i enwi'n glir neu eitemau am yr un pynciau neu bynciau tebyg; neu set o dudalennau gwe neu negeseuon cyfryngau cymdeithasol wedi'u cydgysylltu. Mae angen i wefannau, eitemau neu gynnwys o'r fath sicrhau didueddrwydd dyladwy drwy'r gyfres gyfan, a dylent gynnwys hysbysrwydd neu ddolenni priodol.

Mae'n bwysig bod y bwriad i sicrhau didueddrwydd dyladwy fel hyn yn cael ei gynllunio ymlaen llaw a'i egluro yn ein hallbwn.

- rhaglenni sy'n ymdrin â materion gwahanol iawn o un rhifyn i'r llall, ond sydd hefyd wedi'u cysylltu'n glir fel llinyn parhaus gyda theitl cyffredin a chylch gwaith penodol.

Mewn llinynnau rhaglenni, dylid sicrhau didueddrwydd dyladwy fel arfer o fewn rhaglenni unigol, neu ar draws nifer penodol o raglenni sydd â chysylltiad golygyddol clir. Fodd bynnag, dros gyfres gyfan neu dros amser bydd angen hefyd i'r llinynnau hyn ddangos didueddrwydd dyladwy, er enghraifft drwy gymhwyso barn olygyddol yn gyson.

4.3.23 Mewn allbwn di-dor neu hirbarhaol (fel rhaglenni cylchgrawn dyddiol cyffredinol, y News Channel, gwefan BBC News, sianeli cymdeithasol) gellir sicrhau didueddrwydd dyladwy dros amser drwy gymhwyso barn olygyddol yn gyson mewn meysydd pwnc perthnasol. Er enghraifft, os bydd gwleidydd, neu gyfrannwr arall sydd â barn bleidiol, yn ymddangos, ni fydd yn rhaid cynnwys rhywun sydd â barn groes yn syth ar ôl hynny, er ei bod yn bosibl y bydd angen cynnig cyfle i ymateb weithiau.

Er hynny, dylai golygyddion allbwn di-dor neu hirbarhaol sicrhau bod yr allbwn hwnnw:

- yn adlewyrchu amrywiaeth fawr o unigolion a safbwyntiau, yn cynnwys, lle bo hynny'n briodol yn olygyddol, pob un o'r prif safbwyntiau mewn dadl
- yn rhoi pwys dyladwy i farnau gwahanol ac yn eu trin yn deg, yn cynnwys o ran maint y sylw, y dull o'u trafod a'r amser o'r diwrnod
- bod cyfnod priodol yn cael ei bennu ar gyfer asesu a yw didueddrwydd dyladwy wedi'i sicrhau. Rhaid wrth ofal neilltuol yn y cyfnod cyn etholiadau.

4.3.24 Mewn rhai mathau o allbwn sy'n ymdrin â meysydd sy'n annadleuol fel arfer (fel hoff lyfrau neu gerddoriaeth, cefnogi timau chwaraeon neu fywgraffiadau personol) gellir ceisio cynnwys cyfranwyr neu gyflwynwyr weithiau sy'n adnabyddus fel arall am eu hunochredd, er enghraifft, gwleidyddion, ymgyrchwyr neu eraill sy'n cael eu cysylltu â safbwynt penodol.

ADRAN 4: DIDUEDDRWYDD

Dros amser, dylid ystyried amrywiaeth briodol o gyfranwyr o'r fath. Bydd pethau eraill i'w hystyried cyn y cyfnod sy'n arwain at etholiadau a refferenda.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.2-4.3.8 and 4.3.21)

Yn achos rhaglenni na fyddai fel arfer yn cynnwys materion gwleidyddol, barn wleidyddol neu wleidyddion (er enghraifft, chwaraeon, sioeau cwis/panel, adloniant ffeithiol) mae'n rhaid i gynhyrchwyr cynnwys ymgynghori â'r Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth ymlaen llaw cyn gwahodd gwleidydd i gymryd rhan yn eu rhaglen, neu cyn derbyn cais i gymryd rhan. Gwneir yr atgyfeiriad hwn pa un a yw'r cyfraniad i'r allbwn yn 'wleidyddol' ohono'i hun neu beidio. Pan fydd cynnig i gynnwys pobl eraill sydd, efallai, wedi mabwysiadu safbwynt gwleidyddol amlwg, mewn rhaglenni o'r fath, gellir cael cyngor gan y tîm Polisi Golygyddol.

Ym mhob achos lle ceisir sicrhau didueddrwydd dyladwy mewn perthynas â gwleidyddiaeth neu bolisi cyhoeddus dros gyfres neu dros amser, rhaid rhoi ystyriaeth arbennig i'r cyfnodau cyn etholiadau a refferenda. Bydd cyngor ar gael gan y Prif Gynghorydd Gwleidyddiaeth.

(Gweler Adran 10 Gwleidyddiaeth, Polisi Cyhoeddus a Phleidleisio: 10.3.2 a 10.3.13-10.3.19)

Didueddrwydd a Chynulleidfaoedd

4.3.25 Mae gwranddo ar gynulleidfaoedd ac ymgysylltu â nhw yn ganolog i allbwn y BBC. Ond ni ddylid priodoli arwyddocâd ehangach i ymatebion nag y maent yn ei haeddu a dylem ofalu nad ydym yn cam-gyfleu pwys cymharol y safbwyntiau a fynegir. Dylem hefyd fod yn barod i graffu'n briodol ar farn cynulleidfaoedd a sicrhau nad yw'n ymddangos bod aelodau o'r gynulleidfa sy'n arddel barn leiafrifol yn cael eu diystyru yn y ddadl.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Cyfraniadau a Gynhyrchir gan Ddefnyddwyr)

Drama, Adloniant a Diwylliant

4.3.26 Mae'r gynulleidfa yn disgwyl y bydd lle i fynegiant unigol yng nghyswllt artistiaid, awduron a diddanwyr mewn rhaglenni drama, adloniant ac allbwn diwylliannol. Mae'r BBC wedi ymrwmo i gynnig hyn. Lle mae hyn yn ymwneud â materion polisi cyhoeddus, materion sy'n ddadleuol yn wleidyddol neu'n ddiwydiannol, neu 'bynciau dadleuol' eraill, dylai gwasanaethau ystyried adlewyrchu ystod eang o'r persbectifau sydd ar gael dros amser. Dylid ystyried beth yw'r cyfnod priodol ar gyfer adlewyrchu'r persbectifau eraill hynny ac a oes angen eu cynnwys neu beidio mewn allbwn sy'n gysylltiedig a/neu wedi'i dynnu i sylw'r gynulleidfa gan gofio natur y mater dadleuol a'r pwnc dan sylw. Dylem hefyd ystyried a yw unrhyw wrthdaro rhwng buddiannau yn debygol o godi.

(Gweler Adran 15 Gwrthdaro rhwng Buddiannau)

4.3.27 Pan fo safbwynt am 'bynciau dadleuol' yn ganolog i bwrpas drama, mae'n rhaid gwneud hyn yn glir i'n cynulleidfa. Efallai y bydd yn briodol cynnig safbwyntiau eraill mewn rhaglenni eraill cysylltiedig a/neu sydd wedi cael eu tynnu i sylw'r gynulleidfa. Mae cyngor ar gael gan y tîm Polisi Golygyddol.

ADRAN 4: DIDUEDDRWYDD

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.4-4.3.8, Adran 3 Cywirdeb: 3.3.25 ac Adran 6 Tegwch i Gyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.38-6.3.40)

Cynnwys sy'n Farn Bersonol

4.3.28 Yn draddodiadol, mae'r BBC yn galluogi amrywiaeth eang o unigolion, grwpiau a sefydliadau i gynnig barn neu safbwynt personol, mynegi cred, neu i gyflwyno dadl ynghylch mater dadleuol yn ei raglenni. Mae hyn yn gallu amrywio o ymgyrchydd yn mynegi safbwyntiau unochrog iawn, i farn arbenigwr neu weithiwr proffesiynol, gan gynnwys academydd neu wyddonydd, i safbwyntiau sy'n cael eu mynegi drwy gyfraniadau gan ein cynulleidfaoedd. Mae'r rhain i gyd yn gallu ychwanegu at y ddadl gyhoeddus a dealltwriaeth y cyhoedd, yn arbennig pan maent yn caniatáu i'n cynulleidfa glywed safbwyntiau ffres a gwreiddiol am faterion cyfarwydd.

Rhaid tynnu sylw cynulleidfaoedd ymlaen llaw at gynnwys o'r fath sy'n rhoi lle i farn bersonol.

4.3.29 Yn ogystal, pan fydd rhaglenni a gwefannau (er enghraifft, blogiau) barn bersonol yn trin a thrafod 'pynciau dadleuol', yn enwedig pan mae'r rhain yn ymwneud â materion polisi cyhoeddus neu â materion dadleuol ym maes gwleidyddiaeth neu ddiwydiant:

- dylem barhau i barchu cywirdeb ffeithiol
- dylem gynrychioli safbwyntiau croes i'w gilydd mewn modd teg pan mae'r rhain yn cael eu cynnwys
- dylem roi cyfle i ymateb pan fo hynny'n briodol, er enghraifft mewn rhaglen drafod sydd wedi'i threfnu ymlaen llaw

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.38-6.3.40)

- sicrhau bod amrediad digon eang o farnau a safbwyntiau'n cael eu cynnwys mewn allbwn sy'n debyg o ran math a phwys a hynny o fewn cyfnod priodol o amser.

4.3.30 Gall staff y BBC a chyflwynwyr neu ohebwr rheolaidd y BBC sy'n gysylltiedig â rhaglenni newyddion neu raglenni sy'n ymwneud â pholisi cyhoeddus gynnig barn broffesiynol sy'n seiliedig ar dystiolaeth bendant. Serch hynny, fel arfer, ni fydd yn briodol iddynt gyflwyno neu ysgrifennu cynnwys sy'n farn bersonol am bolisi cyhoeddus, materion gwleidyddol neu ddiwydiannol ddadleuol, neu 'bynciau dadleuol' mewn unrhyw faes.

(Gweler Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.10-4.3.11)